

LIETUVOS GRŪDŲ PERDIRBĖJŲ ASOCIACIJA

INFORMACINIS BIULETENIS Nr.1-2012 2012-01-01 - 2012-01-15

ASOCIACIJOJE:

2012-01-04 susitikome su ŽŪM Žemės ir maisto ūkio departamento direktoriumi R. Krasucku, ŽŪM specialistais tipinės grūdų pirkimo – pardavimo sutarties klausimu.

2012-01-10 dalyvavome susitikime su A. Stulginskio universiteto rektoriumi tikslinių studijų finansavimo klausimu.

2012-01-10 dalyvavome LPK posėdyje Rusijos įstojimo į PPO pasekmių klausimu.

ŽINIASKLAIDOJE:

2012-01-02 www.alfa.lt skelbė "[Gudraujantys gamintojai kasa duobę sau](#)". Nors, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (VMVT) direktoriaus Jono Milius teigimu, gerokai daugiau yra atsakingų, rimtų verslininkų, o tokių, kurie sugadina sąžiningo verslo įvaizdį, tėra vienetai, tačiau ir šaukštas deguto sugadina medaus statinę, rašo „Lietuvos rytas“. „Visas maisto tvarkymo įmonės esame suskirstę į rizikos grupes: gerai besitvarkančių, mažos ar vidutinės rizikos bendrovių yra per 85 proc. Kita vertus, dūmų nebūna be ugnies - juk šiemet uždrausta vartotojams pateikti apie 1 776 tonas maisto produktų, nors pernai - tik 218 tonų. Ypač daug dėmesio šiemet skyrėme ekologiškų produktų kokybei. Deja, ir čia nestinga pažeidimų, nors tokie produktai ypač brangūs. Pavyzdžiui, ištyrėme ekologiškus rugius - pasirodo, juose būta tiek pesticidų likučių, kad jų kiekis apskritai viršijo leistiną normą. O juk tokiuose grūduose jų apskritai neturėtų būti“, - sakė J. Milius. Pasak jo, verslininkus, kurie klaidina vartotojus, patys vartotojai ir turėtų nubausti nepirkdami jų gaminių.

2012-01-02 BNS publikavo pranešimą "["Amilina" užsimojo 2-3 kartus didinti gamybos apimtį](#)".

Panevėžio bendrovė "Amilina", šiemet pritraukusi strateginę investuotoją didžiausią Europos krakmolo gamintoją Prancūzijos bendrovę "Roquette Freres", kitamet planuoja pradėti ilgalaikę investicijų programą, leisiančią gamybos apimtį padidinti 2-3 kartus. "Amilina" skaičiuoja, kad atlikusi suplanuotas investicijas įmonė galės perdirbti iki 580 tūkst. tonų kviečių per metus, kai tuo tarpu praėjusius finansinius metus, kurie truko nuo 2010-ųjų spalio 1 dienos iki 2011 metų rugsėjo 30 dienos, "Amilina" perdirbo 220 tūkst. tonų kviečių. "Amilina" nenurodo, kiek ketina investuoti į pajėgumų didinimą, tačiau bendrovės vadovas Mindaugas Gedvilas anksčiau yra sakęs, kad su naujaisiais akcininkais ketinama patvirtinti 140-150 mln. litų trejų metų investicijų programą. Registrų centrui pateiktoje "Amilinos" praėjusių finansinių metų ataskaitoje teigiama, kad "Amilina" minėtu laiku uždirbo 6,791 mln. litų, kai tuo tarpu ankstesniais finansiniais metais bendrovė buvo patyrusi 6,728 mln. litų nuostolių. Įmonės pardavimo pajamos per metus padidėjo 73 proc. iki 291,136 mln. litų. "Augimą sąlygojo tiek išaugusios gamybos apimtys, tiek rinkose stipriai pakilusios kviečių bei krakmolo pardavimo kainos. Sparčiai augant gamybos ir pardavimų apimtims, bendrovės pastovios gamybos bei administracinės sąnaudos išaugo neženkliai, kas leido pasiekti minėtą grynojo pelno rezultatą", - rašoma "Amilinos" veiklos ataskaitoje. Joje nurodoma, jog bendrovė šiais finansiniais metais tikisi pasiekti 320 mln. litų apyvartą. "Amilina" beveik visą produkciją eksportuoja į 30 pasaulio šalių, pagrindinė eksporto rinka - Europos Sąjungos (ES) šalys. 2011 metų rugsėjo 30 dieną Prancūzijos bendrovė "Roquette Freres" valdė 43,87 proc. "Amilinos" akcijų, bendrovė "Grūdainė" - 45,1 proc., Danas Tvarijonavičius - 8,53 proc., M. Gedvilas - 1,62 procento. Rugsėjo pabaigoje įmonėje dirbo 307 darbuotojai. "Amilina" gamina krakmolą, glitimą, granuliuotus pašarus, sirupą etanolio pramonei, saugo grūdus.

2012-01-02 www.manoukis.lt publikavo pranešimą "[Agrarinio sektoriaus pelno prognozės iki 2013-ųjų](#)".

Vilnius, gruodžio 30 d. Lietuvos agrarinio sektoriaus ir pagrindinių žemės ūkio produktų gamybos pelno prognozės rodo, kad daugumos ugalininkystės produktų pelnas turėtų didėti. Kviečių ir miežių pelnas bus didesnis dėl numatomo kainų ir tiesioginių išmokų augimo. Jautienos ir veršienos pelnui taip pat įtakos turės tiesioginės išmokos, teigia Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto mokslininkai. Didžiausias turėtų būti pieno gamybos pelno augimas, o mažėjanti tiesioginių išmokų dalis pelne ir aukštas pelningumas rodo šio verslo stabilumą bei didėjančią konkurencingumą. Kviečių, rugių, miežių, rapsų, cukrinių runkelių, bulvių, pieno, galvijienos, kiaulienos ir paukštienos gamybos pelno analizė parodė, kad dėl numatomos didėjančios maisto produktų paklausos vidaus ir užsienio rinkose, esant pastovioms bazinio laikotarpio (2009 m.) kainoms, prognozuojamas pagrindinių žemės ūkio produktų kiekis 2009-2013 m. padidėtų 11,7; o esant pastoviam produktų kiekiui, žemės ūkio produktų kainos padidėtų 16, o pajamos - 29,6 procento. Beveik visų produktų didesnis pelnas būtų gaunamas dėl didesnių kainų ir tiesioginių išmokų. Didžiąją padidėjusio pelno

dalį sudarytų pieno gamybos pelnas - 62,4 proc., kviečiai - 12,6, galvijiena - 9,6, rapsai - 8,3 proc., mažiausią - miežiai ir cukriniai runkeliai - po 1 proc., o kiaušienos gamyba išliktų nuostolinga. Žemės ūkio produktų gamybos padidėjimas 2013 m. numatomas dėl prognozuojamo didesnio augalų derlingumo ir didesnio primilžio. Kviečių derlingumas 2013 m., palyginti su 2009-aisiais, bus 7 proc. didesnis ir sieks 4,3 t/ha, miežių atitinkamai - 1 proc. ir 3,2 t/ha, rugių - 1 proc. ir 27 t/ha, cukrinių runkelių - 11 proc. ir 46,0 t/ha, bulvių - 11 proc. ir 14,3 t/ha, primilžis iš karvės padidės 4 proc. (iki 4 994 kg). Pieno pelningumas dėl produktyvumo didėjimo išaugs 6 procentiniais punktais. Kitas svarbus veiksnys, turintis įtakos agrarinio sektoriaus pelnui, yra pilnoji savikaina. Ūkininkų ir gyventojų ūkiuose gaminamų žemės ūkio produktų savikaina yra 15-35 proc. mažesnė negu žemės ūkio įmonėse. Šis skirtumas dėl investicijų į smulkesnius ūkius augimo ir ūkių struktūrinių pokyčių (labai smulkių ūkių skaičiaus mažėjimo) nuosekliai mažėja. Dėl palyginti mažo darbo užmokesčio ir darbo našumo lygio šalies ūkiuose šio veiksnio įtaka žemės ūkio pelningumui yra mažesnė nei ES išsivysčiusio žemės ūkio šalyse. Per 2009-2013 m. vos 4 proc. didėjant vidutiniam darbo užmokesčiui, darbo sąnaudų dalis tesudarys 18 proc. visų žemės ūkio išlaidų (Danijoje, Vokietijoje, Suomijoje - apie 25 proc.). Palyginus pagal skirtingus prielaidų variantus apskaičiuotų įvairių žemės ūkio produktų pelningumą matyti, kad kviečių, miežių, bulvių ir paukštienos pelningumo vertinimo lygis 2013 metų pabaigoje bus aukštesnis. Rapsų, cukrinių runkelių pelningumo vertinimas bus palankus: geras ir labai geras. Rapsų patrauklumą dėl pelningumo ir augančios paklausos rodo ir vis didėjantys jų pasėlių plotai. Plėsti cukrinių runkelių plotus neleidžia cukraus gamybos ribojimas kvota.

2012-01-05 www.manoukis.lt informavo: „Rusija per pusmetį eksportavo 18 mln. tonų grūdų“

Rusijos grūdų eksportas per pusmetį, po beveik metus trukusio eksporto embargo, sieks 18 mln. tonų, pranešė vicepremieras Viktoras Zubkovas, remdamasis Federalinės muitinės duomenimis. Jis patvirtino, jog per šiuos žemės ūkio metus (žemės ūkio metai skaičiuojami nuo kalendorinių metų vidurio) Rusija turėtų tarptautinei rinkai pasiūlyti 24 mln. tonų grūdų. Pernai rudenį, po precedento neturinčių karščių ir sausros vasarą, Rusija uždraudė grūdų eksportą. Šalies grūdų derlius pernai tesiekė 60,9 mln. tonų vietoj prognozuotų 95 mln. tonų. Federalinės statistikos tarnybos ("Rosstat") negalutiniais duomenimis, šiemet šalis prikūlė 93,8 mln. tonų grūdų.

2012-01-05 "Vakaro žinios" rašė: "Ir duona formuoja valstybės įvaizdį"

Pagalvojus, kas formuoja mūsų šalies įvaizdį, tikrai į galvą nešauna įvaizdžio formavimo specialistai, kurie siūlo Lietuvą prišlieti prie skandinavų. Jį formuoja tradicijos. Ir tai, kokius įspūdžius apie Lietuvą išsiveža šalies svečiai, manau, labai svarbu. Mūsų šalis bene labiausiai gali pasigirti duonos gaminių įvairove. Tą dažnai pripažįsta ir svečiai iš užsienio. Galiu pasidžiaugti, kad štai jau kelintus metus pas mane Vilniuje besilankantys draugai iš Vokietijos visada čia prisiperka juodos duonos. Namie užsišaldo ją kameroje. Sakė, niekur nėra skanesnės duonos kaip Lietuvoje. Net lietuvių liaudies patarlė sako, kad „be duonos sotus nebūsi“. Mums, lietuviams, duona - svarbiausias valgis. Pastaruoju metu labai populiari duoną kepti namie, aišku, ne pagal visas tradicijas ir reikalavimus, juk kepama paprastoje orkaitėje, ne krosnyje. Vis dėlto duona išeina labai skani. Išdaviau receptą ir svečiams. Sakė, pabandys namie tokią išsikepti, tai nusipirko dar ir ruginių miltų pas mus. Rodos, paprasti dalykai, bet didelių ir ieškoti nereikia. Apie mūsų šalį jau gerai atsiliepia ir vertina duoną. Įvaizdį formuojame mes kiekvienas, įdėdamas dalelę savęs, ir nesakykime, kad Lietuva neturi kuo didžiuotis, turi, tik gal mes kai kurie jau nebematome. Iki XX a. vidurio Lietuvos kaime ruginė duona buvo pagrindinis valgis. Duonos gaminiai iš rupių miltų naudingi todėl, kad turi daug sėlenų, juose gausu ląstelienos, kuri skatina virškinamojo trakto veiklą. Juodą ruginę duoną nepatartina valgyti tiems, kurie serga skrandžio arba dvylikapirštės žarnos opalige. Ruginėje ir kvietinėje duonoje yra baltymų, krakmolo, riebalų, skaidulinių medžiagų, B grupės vitaminų, mineralinių medžiagų (kalio, kalcio, fosforo, geležies, magnio), vandens.

2012-01-06 www.manoukis.lt informavo: "Jonavos grūduose" 2011-ieji paženklinė investicijų

Valstybės valdomos bendrovės „Jonavos grūdai“ grynasis pelnas per devynis 2011 metų mėnesius, palyginti su tuo pačiu laikotarpiu 2010 m., išaugo 1,6 karto iki 1 mln. 674 tūkst. litų. Įmonės pajamos sumažėjo 24 proc. - iki 9,5 mln. litų. „Jonavos grūdai“ į naujas technologijas investavo 5 mln. litų ir Jonavoje įrengė naują universalią liniją, kuri leidžia vienu metu priimti ir grūdus, ir rapsus. Bendrovė vienu metu gali saugoti iki 125 tūkst. tonų grūdų ir rapsų. Bendrovėje dirba apie 80 darbuotojų. 70,13 proc. įmonės akcijų priklauso valstybei, 24,85 proc. - „Agrokoncerno grūdams“, o likusi dalis - fiziniams asmenims.

2012-01-06 BNS pranešė: "Latvijoje brangsta grūdai"

Ryga, sausio 5 d. Latvijoje pastaruoju metu pradėjo augti grūdų kainos, tvirtina šalies grūdų augintojai. Grūdai brangsta ne tik biržose, bet ir realioje rinkoje.

„Grūdų kainos Latvijoje per pastarąsias dvi savaites gana ženkliai ūgtelėjo. Tai galėjo lemti sausra Pietų Amerikoje, galinti smarkiai pakenkti kukurūzų bei sojų derliui, taip pat euro kurso kritimas JAV dolerio atžvilgiu, - paaiškino žemės ūkio kooperatyvo „Latraps“ vykdytysis direktorius Edgaras Ruža. - Kiek ilgai grūdų kainos augs, prognozuoti sunku. Tai lems mano minėti pagrindiniai faktoriai.“

Grūdų kainų Latvijoje augimo pastaruoju metu faktą patvirtino ir Latvijos žemės ūkio kooperatyvų asociacijos vadovas Indulis Jansonas. „Per pastarąsias dvi savaites grūdų kainos pakilo vidutiniškai 5 proc. Grūdai

brangsta ne tik biržose, bet ir realioje rinkoje", - sakė I.Jansonas. „Nereikia pamiršti, kad pagrindiniai grūdų rinkos dalyviai šiuo metu atostogauja", - pridūrė jis. Tuo tarpu pasaulinės rinkos praneša, kad kviečių kaina jau pradėjo leistis žemyn, o kukurūzų vis dar didėja.

2012-01-06 www.manoukis.lt rašė: „Baltarusiai diegs naują vokišką rapsų auginimo technologiją“.

Baltarusijoje bus įdiegta nauja vokiška rapsų auginimo technologija, kuri, skelbiama, leis uždirbti apie 250 JAV dolerių gryno pelno iš viena ha. Technologijos kūrėjai siūlo visą kompleksą - sėklas, augalų apsaugos priemones, taip pat nustato griežtus sėjos, tręšimo, purškimo ir derliaus nuėmimo terminus. Šią Vokietijos specialistų sukurtą vasarinių rapsų auginimo technologiją „Švarus laukas" pasiryžo išbandyti viena Vitebsko bendrovė, praneša agentūra „Kazakh-Zerno". Kaip laikomasi griežto rapsų auginimo reglamento, kontroliuos vokiečių kompanijos specialistas. Baltarusiai pavasarį eksperimentiniam rapsų auginimui skirs 8 tūkst. ha keturiuose rajonuose „Kazakh-Zerno" rašo, kad naujoji vasarinių rapsų technologija buvo įdiegta ir viename privačiame Rusijos ūkyje. Tąkart žadėtas ekonominis efektas buvo gautas - 250 USD/ha gryno pelno.

2012-01-11 www.delfi.lt rašė: „AB „Linas Agro Group“ veda derybas dėl Ukrainos įmonės akcijų

pardavimo“ AB „[Linas Agro](http://www.linasagro.com) Group" praneša, kad derisi su tarptautiniu chemijos koncernu „OSTCHEM" dėl 58,04 proc. Ukrainos trąšų gamybos ir prekybos įmonės PAT „UKRAGRO NPK" akcijų pardavimo. „Strateginį investuotoją „OSTCHEM" domina 100 procentų PAT „UKRAGRO NPK" akcijų įsigijimas, todėl jo pasiūlymą parduoti akcijas yra gavę visi akcininkai, šiuo metu vyksta derybos. Jų metu daugiau komentarų apie galimą sandorį negalime teikti," – pranešime spaudai sako AB „Linas Agro" Projektų direktorius Arūnas Jarmolavičius. 2002 metais Ukrainos sostinėje Kijeve įkurta PAT „UKRAGRO NPK" gamina NPK trąšų mišinius bei vykdo didmeninę ir mažmeninę prekybą įvairiomis trąšomis, turi penkiolika trąšų distribucijos sandėlių. Įmonėje dirba 183 darbuotojai.

2012-01-11 www.manoukis.lt rašė: „Kaip sekasi žiemoti javams ir rapsams? „

Galimų scenarijų, kaip peržiemos javai ir rapsai, dar yra daug. Nors ūkininkai sako šiuo metu neturintys pagrindo labai nerimauti, labiausiai jie baiminasi, kad žiemkenčiai neužšaltų be sniego dangos. Javų ir rapsų augintojai, agronomai žiemkenčių žiemojimo sąlygas įvairiuose Lietuvos rajonuose vertina skirtingai. Kitą savaitę, meteorologų duomenimis, turėtų ateiti žemiški orai - naktimis kai kuriuose Lietuvos rajonuose žadami šalčiai iki 12-15 laipsnių, prognozuojamas ir sniegas. Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Telšių biuro augalininkystės konsultantas Antanas Mažeika sako, kad didžiausias rūpestis Žemaitijoje - užmirkę laukai, nes ir čia prasta melioracija. Svarstydamas apie orų įtaką pasėliams, jis neakivaizdžiai pritarė G. Ališauskui - svarbiausia, kad stipriai neužšaltų šlapias sniegas ir nesusidarytų ledas. „Tačiau kol kas tragedijos nėra, o scenarijų, ką gali iškrėsti gamta ir kaip į tai reaguos žiemkenčiai, yra daugybė. Tik pavasarį bus aišku, kaip peržiemojo javai ir rapsai", - svarsto konsultantas.

Bendrovės „Agrokonzernas" marketingo skyriaus vadovas Rimas Magyla teigia, kad stiprūs žiemkenčiai iškęstų be sniego, jeigu vieną naktį paspaustų ir iki minus 15 laipsnių. Blogiausia, jeigu be sniego žema temperatūra (10 ir daugiau laipsnių) laikytųsi ilgesnį laiką. „Bet nedidelis šaltis be sniego ne toks baisus. Blogiau būtų, jeigu prilytų, užšaltų ir pasėlius padengtų ledas", - didžiausius pavojus žiemkenčiams vardijo specialistas.

2012-01-11 www.alfa.lt informavo“ „JAV ir Europos žemės ūkio dominavimui kyla grėsmė“

JAV ir Europos dominavimui žemės ūkyje pasauliniu maistu kyla grėsmė dėl gamtinių išteklių trūkumo ir didėjančios Kinijos, Rusijos bei Brazilijos įtakos, rašoma guardian.co.uk.

Jungtinės Karalystės žemės ūkio lyderių užsakytoje ataskaitoje pažymima, kad Didžiosios Britanijos žemės ūkis pažeidžiamas dėl šių tendencijų ir raginama kovoti su grėsme prarasti įtaką pasauliniu lygiu. Tačiau raginimas didinti produktyvumą kritikų bus sutiktas su baime. Nuogaustaujama, kad ūkininkai pasinaudos tyrimu ir ims daryti spaudimą koalicinei vyriausybei reikalaudami suprastinti taisykles, saugančias aplinką ir vartotojus. Ataskaitoje „Įtaka žemės ūkyje" pasaulinės galios indeksas nurodo, kad stambiausias žaidėjas pasaulinėje pramonėje vis dar buvo JAV, nedaug atsiliko ES. Po JAV ir ES sekė Kinija, Rusija, Jungtinė Karalystė, Japonija, Australija ir Brazilija. Indeksas buvo pagrįstas Pasaulio prekybos organizacijos, JAV žemės ūkio departamento ir Jungtinių Tautų duomenimis.

Ataskaitos autoriai – Škotijos žemės ūkio koledžo specialistai – pabrėžė, kad Jungtinės Karalystės „galia" tęsėsi dėl politinės įtakos ir stiprios eksporto bei importo rinkos, tačiau jai kilo pavojus dėl menkų gamtos ir naudingųjų iškasenų išteklių. Norėdama išsilaikyti dabartinėje pozicijoje šalis turi siekti žymiai didesnio produktyvumo, pabrėžiama ataskaitoje, pristatytoje Oksfordo žemės ūkio konferencijoje.

2012-01-12 „Ūkininko patarėjas“ informavo:” [Pesticidus reikės naudoti saugiai](#)“

Pagal ES direktyvas siekiama tausaus ir saugaus pesticidų naudojimo. Todėl ES šalys narės privalo nustatyti veiksmingas sankcijas, jeigu taisyklės pažeidžiamos, ir imtis būtinų priemonių, kad sankcijos būtų įgyvendintos. Vakar LR Vyriausybės posėdyje svarstyti Augalų apsaugos (statymo pakeitimo įstatymo (Nr. 11-0146-04-1) ir Administracinių teisės pažeidimų kodekso 1073 straipsnio pakeitimo įstatymo (Nr. 11-0147-04-

1) projektai. Jiems Vyriausybė pritarė. Projektai bus pateikti svarstyti LR Seimui pavasario sesijoje. Ką numatoma keisti, komentuoja minėtų įstatymų pakeitimų pagrindinės rengėjos Žemės ūkio ministerijos Žemės ir maisto ūkio departamento Augalininkystės skyriaus vyr. specialistė Dalia ABRAITYTĖ: Visų pakeitimų tikslas - įgyvendinti tausaus ir saugaus pesticidų naudojimo principus, kad chemikalai būtų naudojami pagal aiškias taisykles, rūpinantis žmonių apsauga, sveikata ir visuomenės gerove. Augalų apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu nustatoma, kad augalų apsaugos produktų profesionalieji naudotojai, platintojai, konsultantai turi išklausti augalų apsaugos kursus ir tobulinti kvalifikaciją, turėti augalų apsaugos kursų baigimo pažymėjimą ar kitą dokumentą, kuriuo patvirtinama agronomo kvalifikacija. Augalų apsaugos produktų naudotojams, platintojams, konsultantams nustatytas reikalavimas tobulinti kvalifikaciją Augalų apsaugos produktų įvežimo, vežimo, saugojimo, naudojimo, tiekimo rinkai taisyklėse nustatyto terminu. Naudotojams turėti augalų apsaugos baigimo pažymėjimą reikėjo ir iki šiol. Tačiau to nebuvo reikalaujama iš augalų apsaugos konsultantų.

Augalų apsaugos bei kvalifikacijos tobulinimo kursus rengs Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centras. Tiesa, kaip ir anksčiau, augalų apsaugos kursų baigimo pažymėjimo nebus reikalaujama iš asmenų, turinčių agronomo diplomą. Taigi agronomo mokslus baigusiam žmogui, kuris dirba su pesticidais, į kursus eiti nereikės.

Įstatymo projekte taip pat nustatomi augalų apsaugos produktų naudojimo apribojimai tam tikrose teritorijose (mokslo, gydymo paskirčių pastatų teritorijose), siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, visuomenės informavimo apie augalų apsaugos produktų naudojimą tam tikrose teritorijose atvejais. Profesionaliajam naudojimui skirtus augalų apsaugos produktus leidžiama naudoti tik su patikrinta augalų apsaugos produktų purškimo įranga. Tai nėra naujas reikalavimas, bet jis pakoreguotas. Augalų apsaugos produktų purškimo įrangos tikrinimo taisyklės tvirtina žemės ūkio ministras. Augalų apsaugos produktų purškimo įranga tikrinama kas penkeri metai, o nuo 2020 m. sausio 1 d. - kas treji metai. Taip pat Augalų apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu nustatomos visos sąlygos, kurioms esant išduodami leidimai prekiauti augalų apsaugos produktais, apibrėžiami įvežimo iš ne Europos Sąjungos valstybių narių ir ne Europos ekonominės erdvės valstybių vienkartinio leidimo išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo reikalavimai. Anksčiau šie reikalavimai buvo nustatomi poįstatyminiais aktais.

Augalų apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projekte taip pat nustatomi vienkartinio leidimo purkšti augalų apsaugos produktus iš oro išdavimo, jo galiojimo panaikinimo reikalavimai ir reikalavimai fiziniams bei juridiniams asmenims, turintiems minėtuosius leidimus. Įstatymo projektu nustatomas leidimas purkšti augalų apsaugos produktus iš oro, jei yra įvykdytos šiame įstatyme nustatytos sąlygos. Iki šiol purkšti pesticidus iš oro buvo galima tik gavus Aplinkos ministerijos leidimą. Dabar bus įtvirtinamos ES direktyvų sąlygos ir išduodamas leidimas purkšti chemikalus iš oro. Leidimus, kaip ir anksčiau, išduos regioniniai aplinkos apsaugos departamentai, prieš tai kreipęsi į Valstybinę augalininkystės tarnybą. Norint gauti tokį leidimą, reikės įrodyti, kad kitais būdais (ne iš oro) neįmanoma apsaugoti augalų, kad bus saugūs šalia apdorojamos vietos gyvenantys žmonės ir pan.

Administracinių teisės pažeidimų kodekso 1073 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu nustatoma atsakomybė už augalų apsaugos produktų tiekimo rinkai ir reklamavimo reikalavimų pažeidimus. Sankcijos ribos nuo 500 iki 900 Lt (pakartotinai pažeidus augalų apsaugos produktų tiekimo rinkai ir reklamavimo reikalavimus nustatoma bauda - nuo 1000 iki 1500 Lt). Seniau buvo baudžiama už augalų apsaugos produktų pardavimo reikalavimų pažeidimus. O dabar baudos apims platesnį veiksmų spektrą: ne tik pardavimus, bet visą tiekimą į rinką (sandėliavimą, perdavimą tretiesiems asmenims ir pan.), taip pat pesticidų reklamavimo reikalavimų pažeidimus.

2012-01-13 www.balsas.lt rašė: „Maisto kainos – rekordinėse aukštumose“

Pagrindinių maisto produktų kainos 2011 metais pasiekė rekordinę aukštumą, o javų kaina per pastaruosius 12 mėnesių šoktelėjo kone trečdaliu. Anot Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijos, mėnesinis maisto kainų indeksas 2011 metais vidutiniškai siekė 228, o tai aukščiausias lygis nuo pat 1990 metų, kai indeksui buvo pradėti rinkti duomenys. Ankstesnis rekordas pasiektas 2008 metais. Tuomet indeksas siekė 200. Romoje įsikūrusi organizacija tvirtina, kad javų kainų indeksas, apimantis ryžių, kviečių ir kukurūzų kainas, 2011-aisiais vidutiniškai siekė 247, lyginant su 2010-aisiais išaugo 35 proc. ir buvo aukščiausias nuo pat 8 dešimtmečio. Mėsos kainos 2011 metais buvo 16 proc. didesnės nei 2010-aisiais, o pieno produktai, tokie kaip pienas ar sviestas, pabrango vidutiniškai 10 proc.

Pasak organizacijos, vidutinės kainos labiausiai šoktelėjo 2011 metų vasarį, kai indeksas pasiekė 238.

Tačiau praėjusių metų gruodį fiksuotas 2,4 proc. kainų mažėjimas, kurį lėmė „pasaulinių javų, cukraus ir aliejų kainų sumažėjimas dėl gausaus 2011 metų javų derliaus, taip pat slūgstanti paklausa ir stipresnis JAV doleris“, teigė organizacija. Į tai reagavo daugelio prekių kainos. Kukurūzų kainos per mėnesį krito 6 proc., kviečių – 4 proc., ryžių – 3 proc.

Organizacijos atstovas Abdolreza Abbassianas teigė, kad sunku prognozuoti, kaip kainos svyruos šiais metais. „Pasaulinės daugelio maisto produktų kainos pastaraisiais mėnesiais sumažėjo, tačiau turint omenyje netikrumą dėl pasaulio ekonomikos, valiutų ir energijos rinkų, priešakyje laukia neprognozuojamos perspektyvos“, – sakė jis. Teigiama, kad didelės maisto kainos buvo vienas iš veiksnių, praėjusiais metais

sukėlusiu neramumus Šiaurės Afrikoje bei bada dalyje Somalio.

2012-01-13 www.vz.lt informavo: “Pasaulinės maisto kainos - mažiausios per daugiau nei metus”

Pigę grūdai, cukrus ir aliejaus spaudimui naudojamos sėklos grūdų nustumė pasaulines maisto kainas į 14-os mėnesių žemumą, skelbia Jungtinės Tautos. Pareigas pradėjęs eiti naujasis Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) vadovas Jose Graziano da Silva pareiškė šiemet laukiantis 3% maisto kainų nuopolio. Pigimo tendencija gali tęstis, tačiau labai lėtu tempu. Kainos krenta, tačiau jos nesmunka iki žemo lygio. Juolab, kad yra daug kainas palaikančių veiksnių.

2012-01-13 “Verslo žinios” spausdino straipsnį: „Kaip kepti duoną be grūdų. 1% žmonių visiškai netoleruoja kviečių, rugių ir miežių“

Vienus žavi, kitus erzina neslūgstanti sąmoningos mitybos banga. Madinga atsisakyti mėsos, vis daugiau žmonių grįžta į virtuves ir laisvalaikį leidžia gamindami, antrą ar trečią kartą prisikelia termiška neapdorotų produktų dieta. Vakaruose žvilgsnis klišu už etikečių ar užrašų, nurodančių, kad maisto produktai – be glitimo. Dar viena mada, pamanai.

Tačiau šios etiketės svarbios gana dažnam: beveik visame pasaulyje 1 žmogus iš 100 serga celiakija, tai yra visiškai netoleruoja glitimo, taip pat yra nemažai alergiškų ar jautrių šiai kviečiuose, rugiuose ir miežiuose randamai medžiagai. VŽ „Savaitgalis“ aiškina, kuo šiuos grūdus galima pakeisti – ir kirsti ne mažiau skanius pyragus, lietinius, košes, makaronus, picas ir galų gale – duoną kasdieninę.

Glitimas (dar vadinamas gliutenu, angl. – gluten) – baltymų gliadino ir gliutenino mišinys, susijungęs su krakmolu rugių, kviečių, miežių endospermuose. Žmogiškai kalbant, tai yra ta medžiaga, kuri kildina miltinius kepinus ir palaiko jų formą. Pavyzdžiui, duona – tvirtas produktas, jai kepti naudojami daugiau glitimo turintys miltai. Štai pyragų norime minkštesnių, jiems skirtuose miltuose glitimo mažiau.

Glitimas sudaro didelę dalį žmonių suvartojamų baltymų ir yra įsišaknijęs į daugelio sąmonę bei mitybos įpročius. Paaiškėja, kad susimaišyti miltų ir pasigaminti gardžių kepinų be glitimo gali kiekvienas.

Tačiau visų pirma – apie pačią ligą. Celiakijos nereikėtų laikyti paprasta alergija, perspėja Vilniaus vaikų ligoninės Santariškių klinikų filialo vaikų gastroenterologas doc. Vaidotas Urbonas. Kviečiai, kaip ir daugelis kitų produktų, gali sukelti skirtingų ligų, pasakoja jis. Būna ir alergijų, jos dažniausiai atsiranda vaikams iki 3–5 metų, o vėliau išaugama. Deja, iš celiakijos išaugti negalima: šiuo metu vienintelis vaistas – nevalgyti glitimo turinčių produktų. Taip pat pasitaiko, kad tiriant pacientą nerandama nei alergijos, nei celiakijos, bet jis jaučiasi blogai, kas kartą pavalgęs produktų, kurių viena sudedamųjų – kviečiai. Tai vadinama jautrumu glitimui.

Pasak doc. Urbono, Lietuvoje palyginti mažai apie šią ligą žinoma ir kalbama, todėl pasitaiko atvejų, kai žmonės nesiliauja valgyti šių produktų net ir susirgę celiakija – dažniausiai dėl to, kad neįtaria ja sergą. Be to, suvalgius kviečių, nieko panašaus į alergijos priepuolį neištinka – neima berti ar dusinti.

Komplikacijos nebūna tokios akivaizdžios išsyk. Vienos dažniausių – geležies stokos mažakraujystė, osteopenija arba osteoporozė, kaulų retėjimas. Celiakija turi ryšio su nevaisingumu, persileidimais, epilepsija, nervų sistemos ligomis.

Daug sunkių autoimuninių ligų susijusių su celiakija, pavyzdžiui, išsėtinė sklerozė, reumatoidinis artritas, I tipo cukrinis diabetas, autoimuninis tiroiditas, vardija doc. Urbonas. Nustatyta, kad laiku nediagnozavus celiakijos kasmet didėja tikimybė susirgti viena iš jų. Celiakiją nustačius laiku ir perėjus prie neglitiminės dietos, užkertamas kelias kitų ligų vystymuisi, deja, jei jau susirgai viena iš jų, pvz., diabetu, ir tik tada buvo nustatyta celiakija, šaukštai būna po pietų.

Pyragai pyragais, o liga atrodo šurpi. Klausiamo doc. Urbono, ar visiems reikėtų riboti suvartojamo glitimo kiekį, kad nuo ligos apsisaugotume.

„Žmonės mėgsta duoną, batoną, manų košę, makaronus – nepasakyčiau, kad šie produktai nuodas. Reikia jaustisaišką, bet visiems atsiriboti nuo kviečių būtų nesąmonė“, – ramina jis. Be to, liga paplitusi net ir tose pasaulio vietose, kur duonos gaminių vartojama mažiau nei, pavyzdžiui, Lietuvoje. Tai Pietų Amerika, Afrika, taip pat ir Skandinavijos šalys, ten dažnai ja sergama, tačiau negalima tvirtinti, jog dėl to, kad be saiko žmonės kepinus kirstų. Tik Azijos šalyse – Kinijoje, Japonijoje – liga yra retas dalykas.

Celiakija dažniausiai prasideda vaikystėje, pradėjus valgyti kviečių turinčių produktų, tai yra apie pusės metų amžiaus, tačiau gali užklupti bet kada.

